

Deklica se sprejme v tiskarni W. Blanke v Ptuj

dosti vneti za vojno, začeli stavkati. Tudi v Turinu so začele stavkati delavke, zaposlene v tovarnah za izdelovanje vojaškega sukna.

Avstrijski municijni delavci v Ameriki. C. kr. korespondenčni urad poroča: Zanesljivo se poroča, da so v nevtrelnih državah, osobito v Ameriki, podaniki monarhije zaposleni kot delavci, inženjerji ali drugače v obratih, ki izdelujejo vojne potrebščine našim sovražnikom. Taki državljani, ki pozabijo svojo dolžnost, in ki tako ojačujejo sovražno vojno silo in zato otežkočujejo vojskovanje monarhije, ne zagreše le težke moralne krivde, marveč so krivi tudi hudodelstva proti vojni sili države po § 327 vojaške kazenske postave. Ta zločin se kaznuje s težko ječo desetih do dvajsetih let ali pa s smrtjo na vešalih. Okolnost, da se je storilo dejanje v inozemstvu, ne izključuje zasledovanje.

100.000 kron poneveril je višji poštni oficijal Josip Michl v Pragi. Slučajno so mu prišli na sled in so dobili pri hišni preiskavi skoraj ves denar. Michl je bil obsojen na 18 mesecev težke ječe.

Rudarski štrajk na Angleškem. Iz Londona se poroča: V južnem Walesu je pričelo nad 10 000 rudarjev štrajkati.

Trdnjava Olita.

Pred kratkim so zavzele nemške čete malo rusko trdnjavo Olita, ki leži med velikimi

trdnjavami Kowno ter Grodno ob Njemenu. Prinašamo zemljevid te trdnjave.

Izpred sodišča.

Kazensko preganjanje zaradi odušstva s cenami.

Najvišji sodni dvor je že drugič razsojal o sodbah deželne sodnice in Ljubljani glede odušstva s cenami. Drugič je deželno sodišče razveljavilo razsodbo okrajnega sodišča, ki je kaznovalo neprimerno draženje neobhodno potrebnih živil, ter obsojenec oprostilo krivde in potrdilo razsodbo okrajnega sodišča. V prvem primeru je šlo za podražanje moke, v drugem pa za draženje krompirja.

Bitka v Vzhodnem morju.

Prinesli smo v zadnji številki uradno poročilo o bitki v Vzhodnem morju. Nemške pomorske sile napadle so otok Utö. Prisilile so ruske parnike k nazadovanju in premagale sovražne obrežne baterije. Druge nemške križarke prepodile so ruske torpedne čolne v pristanišče Rige. Nemci niso imeli izgub. Ob tej priliki prinašamo v boljše umevanje uradnih poročil tozadevni zemljevid.

Zahtevajte

povsod

„Štajerca“

Kmet je prodal 1000 kilogramov krompirja, in sicer po 15 K 100 kilogramov. Dne 19. decembra 1914 je pa izšla ministerska naredba, v kateri je bila določena namiznemu krompirju v Spodnji Avstriji najvišja cena na 9 K, v Gornji Avstriji na 10 K. V tej najvišji ceni so vračunjeni dovozni stroški na postajo in vozšina do nakladalne postaje. Kmeti so naznanili in pristojno okrajno sodišče ga je obsodilo na štiri dni zapore in 40 K globe.

Kmet se je izgovarjal, da je zaračunal krompir le po 10 K 100 kilogramov ter da je prejel 5 K za izbiranje in dovoz do postaje. Sodnik ni pritrdil tem trditvam, ker je kolodvor oddaljen komaj tri kilometre in izbiranje krompirja je že vračunljeno v najvišji ceni. Obsojenec je ugovarjal tej obsodbi in deželno sodišče je ugodilo pritožniku ter kmeta oprostilo. Deželno sodišče pravi v svoji utemeljitvi, da je izšla naredba glede najvišjih cen že decembra 1914, prodaja krompirja se je pa izvršila meseca marca 1915, razmere so se od takrat spremenile, zlasti so cene v tem času v obče poskočile. Tržna cena ni sicer odločilna, kajti merodajni so le nabavni stroški, je pa tudi dvomljivo, če je toženec sploh imel hudoben namen, zahtevati pretirano ceno, zakaj kupec ni ugovarjal ceni.

Proti tej razsodbi je vložila generalna prokuratura ničnostno pritožbo v varstvo zakona. Najvišji sodni dvor je poučil nato vzklícnega sodnika, da je njegova razsodba pravna zmota ter da je toženec vsekakor kriv draženja. Če so najvišje cene iz decembra 1914, ne opravičuje to toženca, ker je tudi krompir iz leta 1914. Namen dejanja tiči v tem, da je toženec zahteval ceno, ki je očitno pretirana v primeri z njegovimi nabavnimi stroški. Blago je imel prodajalec že takrat, ko so se jele cene dvigati. Sklicevanja na splošno podražanje najvišji sodni dvor ne priznava. Meni namreč, da če bi hoteli podraževanje opravičevati s tem, ni treba nič drugega, kakor da se prodajalci združijo, pa se dogovore glede podražanja. Z drugimi besedami bi rekli, da se cene ne določajo same, marveč jih določajo interesi. Najvišji sodni dvor priporoča podrejenim sodnijam, da naj vsako odušstvo s cenami kaznuje ob sedanjem hudem času. To velja za male navijalce cen enako kakor za velike. Če se bodo politične oblasti in sodišča ravnale po navodilu najvišjega sodnega dvora, potem se nam je nadejati, da se obustavi neznosno draženje vseh potrebnih živil. V vojnih časih je bila vedno draginja, toda vprašanje je, kdaj se doseže skrajna meja draginje. Za odušstvo s cenami take meje menda sploh ni, zakaj nekatere stvari so enkrat tako drage in še več kakor prej.

Razumljivo je torej, če v Nemčiji in v Avstriji nastopajo sedaj resno in odločno proti odušstvu s cenami. V Nemčiji nastopajo proti temu odušstvu vojni poveljniki. Tudi v Avstriji

posvečajo temu vprašanju več in več pozornosti. Države namreč ne tvorijo le trgovci in prekmurci, marveč tudi konsumenti. Ljudje, ki nimajo pravi razen svojo delavsko moč, so cel večini. Ali naj država zanemarija interese večine v prid manjšine v urejeni državi? Nobene vice ne delamo, če zahtevamo od vsakega delavca, da se zadovolji z zmernim dobičkom po nabavnih stroških za režijske stroške in plača za svoj trud. To načelo pa bi moralo postati v obče družbi pravilo pri določitvi cen za neobhodno potrebna živila. Določanje cen kakor se vrši dandanes, diktira „sveta sebičnost“, češ, da brez njega ni mogoč napredek. Ob nem času še gre, toda v vojnem času pa utegne voditi ta svoboda v gorje. Zaraditoga se družba proti temu brani. Ker ljudje sami marajo prostovoljno biti solidarni, jih treba siliti k temu. V svoji razsodbi pravi najvišji sodni dvor: Posameznik se mora v javnem interesu omejiti v izkoriščanju podanih razmer pridobitev večjega dobička. To se pravi, da se posameznik noče v tem oziru omejiti, ga prisiliti družba s stroko kaznijo, da se omeji. Kako vpliva kazen, dokazuje dejstvo, da je radi odušstva s cenami kaznovani mesar odvil dobavitelje živine in skušal dokazati, da dogovoru pošiljajo na trg le toliko živine, ostanejo cene vedno enake in le malokdaj dajo, marveč le vedno naraščajo. O tem slovi je bil že obveščen justični minister. Najbolj bo kmalu vršila obravnavo in tedaj izve javnost, kako ravnajo častiti dobavitelji, da zadovoljijo svojo „sveto sebičnost“ in dvigajo živinene cene.

Enako se dogaja morda tudi po drugih krajih.

Bolni naplncih **Sanatorij Afleniz**
Hofacker 830, Stajersko, Prospekt

Gospodarske.

Kolnati fižol in njegov nasad. Vsak vrtni sestanek je že večkrat opazil, da prinaša kolnati fižol bistveno višji donos, ko nizki in se ga pri deževnem vremenu ne prime tako lahko rja kakor slednjega. Tudi bi bilo torej v prihodnjem letu nasaditi mnogo več natega fižola in že sedaj pričeti s potrebnimi pripravami. Pred vsem je treba pravočasno si omisliti potrebne žolnice, ki se jih mora sedaj naročiti, in po zimski viti. Navadno ima kolnati fižol prekratke kolje, marveč čisto kratke palice, na katerih visoko plezajo rastlina ne najde dovolj opore. Zgornji poganjki potem dol, rasejo skupaj in si tako medsebojno vzporedno solnčno svitlobo. Pri porabi kratkih poganjkih kolnati fižol le nezadovoljivo žetev. Nadarja treba pravočasno misliti na potrebno seme. Nikomur ne mislite, da bodejo imele trgovine s semenjem v njih leto že zadostno množino semena. Vemo, je bilo letos spomladaj težko dobiti marsikatero seme, visoke cene so morali plačevati vrtni posestniki, vemo pa, kako bo v tem oziru v prihodnjem letu. Skrbeti nam je torej treba za to, da si po možnosti sami priskrbimo dobro semensko blago. Najbolje dobiimo iz prvih polnozrnatih strokov takih rastlin, ki so jako polne. Te določimo torej za seme in jih tako označimo s tem, da nanje prilepiamo poseben listek ali vlakno. Od teh rastlin dobimo seme ločeno od onega, ki je odmenjeno za porabo; najbolje mu je, če je obetoeno v zračnih vrečkah. Stroki, ki so pozneje ostanejo na preklajah in večinoma ne zrastejo večji, nam ne nudijo z daleka tako dobrega semena, ko zgodnji. Torej vso pozornost že sedaj dobaviti tega semenskega blaga.

Obrezovanje tomatov (paradižnice). Le dobimo nikahki tomatov iz Italije in le malo iz kronovin monarhije; radi tega bomo glede na okusne in priljubljene zelenjave navezani večinoma domačo pridelavo. Tomati ljubijo toploto in svetlobo vsled tega le v toplotežnih vrtovih in dachah le v solčnih poletjih. Večina sadov ostane seni zelena in gre v nič, ko pritisnejo prvi mrzli zamrznajo rastline. Če obrežemo ali odrežemo sredi avgusta vse pregoste poganjke in odstranimo iz listnih kotov vzrasle škodljive zraske, da dobimo glavni vej dovolj svetlobe in toplote, nam bo do več sadov, ko če pustimo rastlino v gostem gozdu pol podivjano rasti. Večinoma so za tomatne posadke mnogo prekratki. Dajte tedaj daljše kolce, ki jih bomo več svetlobe in odstranili škodljive Oton Bruders, strokovni učitelj in vodja pomladnega mesta za nasad zelenjave in krompirja pri nastanitvi.

Zum Seegefecht in der Ost-See.